

NORVEGIJOS PARAMA LIETUVAI:
partnerystė vertybėms
kurti ir išsaugoti

PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

PROJEKTO

**Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų teikimo modelio diegimas
Plungės rajono savivaldybėje**

**ADAPTUOTAS PLUNGĖS RAJONO „LYTIŠKAI
PLINTANČIŲ INFEKCIJŲ IR NEPLANUOTO NĖŠTUMO
NEIGIAMO POVEIKIO SVEIKATAI MAŽINIMO“**

ALGORITMAS

ALGORITMAS - taisyklių rinkinys arba operacijų sekos aprašas uždaviniui išspręsti ar apibrėžtam tikslui pasiekti.

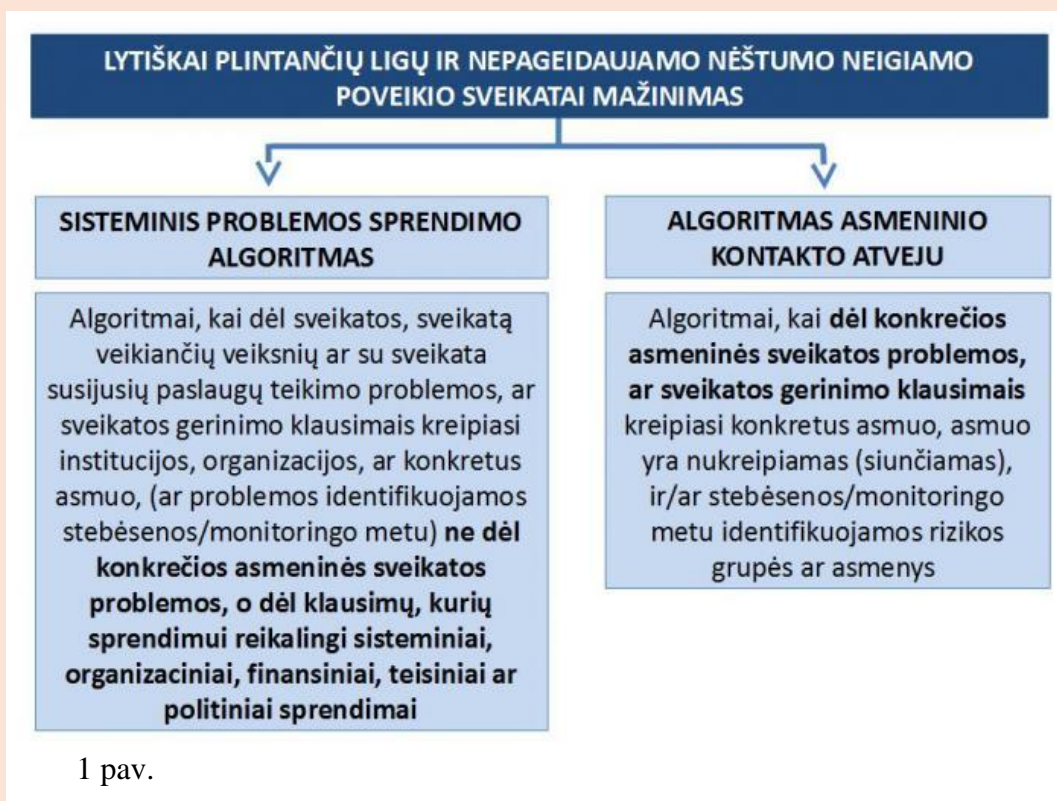
2014 m. patvirtintoje *Lietuvos sveikatos 2014-2025 metų programoje* nustatytas pagrindinis tikslas - **pasiekti, kad 2025 m. šalies gyventojai būtų sveikesni ir pailgėtų jų gyvenimo trukmė, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai.**

„Sveikesni žmonės turi geresnes galimybes dirbti ir tobulėti, siekti aukštos gyvenimo kokybės, o susirgę rizikuoja prarasti darbą, patirti socialinę atskirtį, nes dėl prastos sveikatos mažėja darbingumas, atsiranda gydymo ir sveikatos priežiūros išlaidų. Visuomenės sveikatai svarbūs veiksniai yra šalies demografiniai rodikliai, socialiniai ir sveikatos netolygumai, fizinė darbo ir gyvenamoji aplinka, asmens gyvenimo ypatumai, sveikatos priežiūros sistema. Geroji tarptautinė praktika ir Lietuvos patirtis rodo, kad tvarus šalies gyventojų sveikatos lygio pagerėjimas gali būti pasiektas kompleksiskai naudojant visus pagrindinius sveikatinimo veiksnius.

Efektyviam visuomenės sveikatos problemų sprendimui stokojama darnaus visuomenės vystymosi supratimo ir bendradarbiavimo sprendžiant ekonomikos, socialinės ir kultūrinės gerovės, aplinkosaugos ir visuomenės sveikatos klausimus. Norint sėkmingai įgyvendinti Programos tikslus ir uždavinius, būtina siekti, kad sveikatinimo procesas būtų veiksmingesnis ir kad kiti šalies socialinės ekonominės sistemos sektoriai išsipareigotų labiau atsižvelgti į šalies gyventojų sveikatos poreikius. Įgyvendinant LSP pagal savo kompetenciją turi dalyvauti ministerijos, institucijos ir įstaigos prie Vyriausybės, savivaldybės, verslo įmonės, NVO ir bendruomenės, taip pat įtraukiami šalies gyventojai, kurie skatinami rūpintis savo, savo vaikų ir tėvų sveikata.

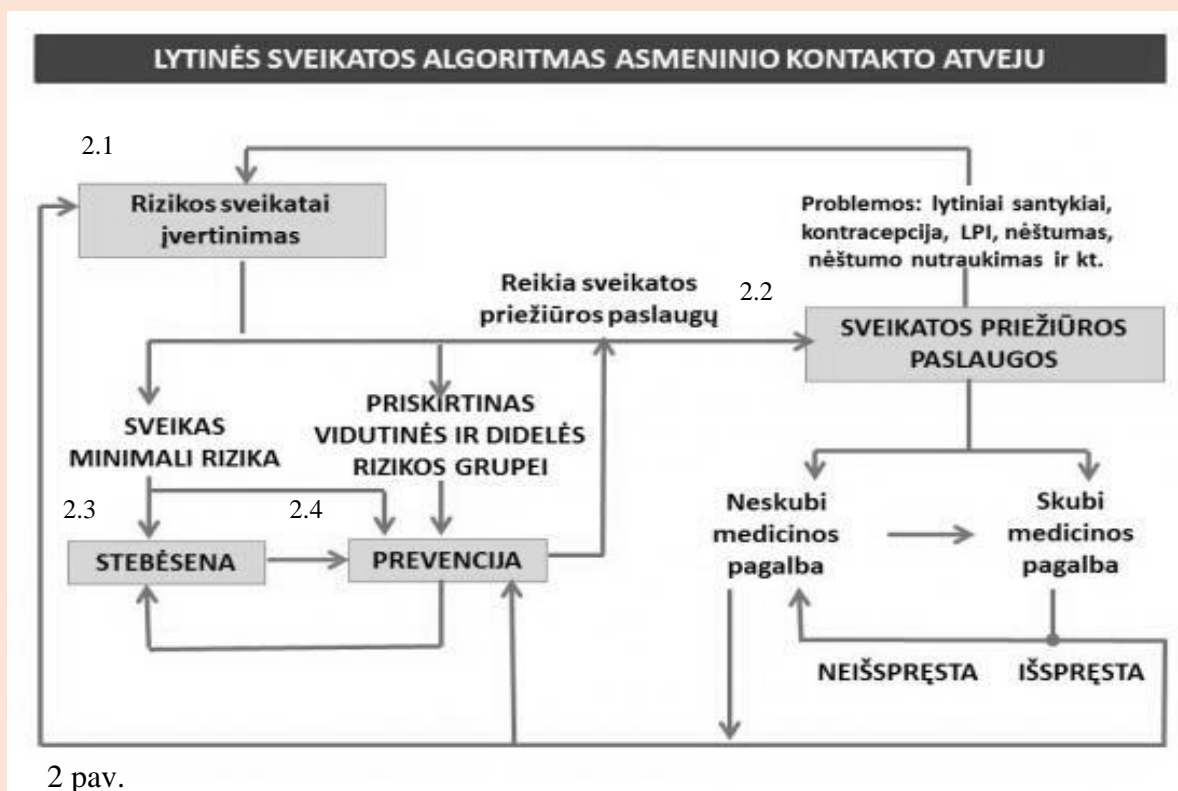
Sprendžiant sveikatos problemas ne mažiau svarbus yra ne tik visų šalies sektorių bei šalies gyventojų aktyvus dalyvavimas, bet ir pasitikėjimas sveikatos sistema ir medikais.

JPSP PASLAUGŲ TEIKĖJAI, KONTAKTINIAI DUOMENYS, FUNKCIJOS IR RYŠIAI

Šis algoritmas yra skirtas lytiškai plintančių ligų ir neplanuoto nėštumo neigiamo poveikio sveikatai mažinimui ir su tuo susijusiomis jaunimo sveikatos problemoms spręsti

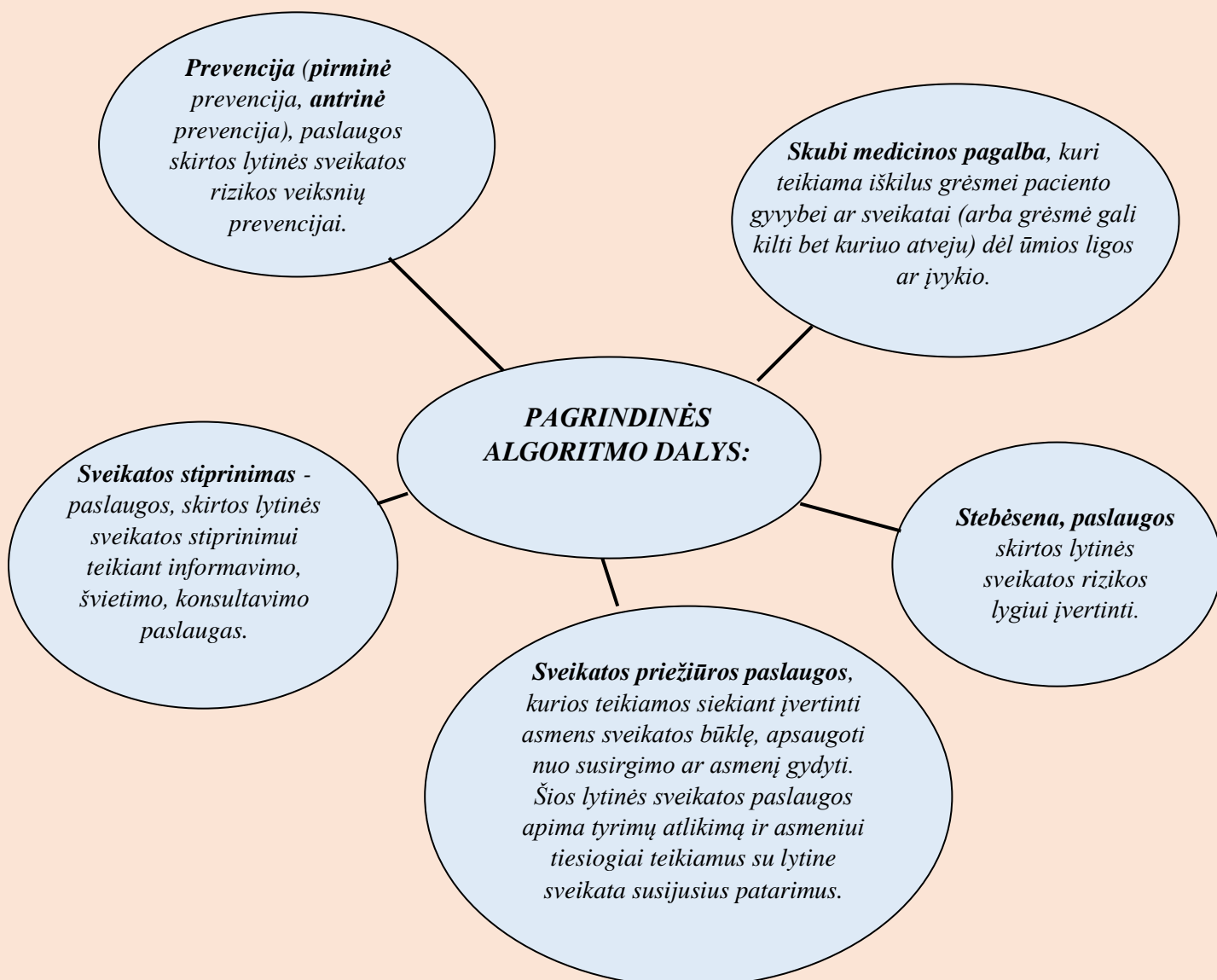
Lytinės sveikatos algoritmo asmeninio kontakto atvejis

LYTIŠKAI PLINTANČIŲ LIGŲ IR NEPLANUOTO NĖŠTUMO NEIGIAMO POVEIKIO SVEIKATAI MAŽINIMO ALGORITMAS ASMENINIO KONTAKTO ATVEJU

Aprašo lytinės sveikatos stiprinimo, rizikos veiksnių įvertinimo, prevencijos veiklų bei sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo bei valdymo tvarką asmeninio kontakto atveju. Šio algoritmo tikslinė grupė 14-29 metų amžiaus jauni žmonės. Aprašomos veiklos apima tiek stebėsenos, prevencijos tiek gydymo (sveikatos priežiūros paslaugas).

Algoritmo tikslas - identifikuoti pagalbos poreikį lytinės sveikatos klausimais ir aprašyti pagalbos gavimo seką.

Lytinės sveikatos algoritmas apima tokias paslaugas:

- ✓ Lytinės sveikatos stiprinimas;
- ✓ Lytinės sveikatos rizikos veiksnių identifikavimas ir įvertinimas;
- ✓ Informavimas ir konsultavimas dėl apsaugos nuo nepageidaujamo nėštumo;
- ✓ Lytiškai plintančių infekcijų prevencija, išaiškinimas ir gydymas.

Metodikos, rekomendacijos, kita literatūra praktiniam naudojimui

Informacijos šaltiniai

- ✓ Sveikatos ugdymo bendroji programa (2012).
- ✓ Standards for sexuality Education in Europe (2010). WHO Regional Office for Europe and BZgA.
- ✓ WHO Regional Strategy on Sexual and Reproductive Health (2001). WHO Regional Office for Europe.
- ✓ Defining sexual health. Report of a technical consultation on sexual health (2006). WHO.

Mokomoji video medžiaga

- ✓ Šeimos planavimas (pirmoji dalis)
- ✓ Šeimos planavimas (antroji dalis)
- ✓ Kas yra sveikas seksas?

Lankstinukai, plakatai

- ✓ Tarp mūsų mergaičių...

(platesnė informacija, www.sveikatostinklas.lt)

2.1. Rizikos sveikatai įvertinimas

2.1.1 Rizikos sveikatai įvertinimą gali atlikti įvairių sričių ir sektorių specialistai: visuomenės sveikatos specialistas mokykloje, šeimos gydytojas, NVO institucijų atstovai, specialistai ginekologai (atliekant gimdos kaklelio tyrimą, skiepijant nuo ŽPV) ir kiti specialistai.

2.1.2. Ką daryti, kaip teikti pagalbą, kur kreiptis:

Jei būtina skubi pagalba ir patys negalite suteikti kvalifikuotų paslaugų būtina iš karto kviešti greitąją pagalbą: bendrasis pagalbos telefonas tel. 112.

- ✓ Jei jaunas žmogus yra pilnametis, lytinės sveikatos rizikas gali identifikuoti šeimos gydytojas, gydytojas akušeris ginekologas, bet kuris švietimo, socialinio, teisėsaugos sektoriaus darbuotojas (policininkas), lytinės sveikatos klausimais dirbančios NVO darbuotojas. Jei specialistai, remdamiesi savo profesinėmis kompetencijomis ir turimomis žiniomis apie sveikatą, identifikuoja būklę, dėl kurios jaunam žmogui būtų reikalinga skubi medicininė pagalba, ji kviečiama nedelsiant. Patekus į sveikatos priežiūros įstaigą, sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos ASPĮ bendra tvarka.

- ✓ *Svarbu žinoti:* pacientui apie jo sveikatos būklę informaciją suteikia jį gydantis gydytojas. Kitiems asmenims (pavyzdžiui, palydėjusiems asmenį) informacija teikiama tik pacientui davus rašytinį sutikimą.
- ✓ *Sveikatos problemos ir konfidencialumas.* Jei pacientas yra nepilnametis ir nėra pavojaus jo gyvybei bei būtinybei teikti skubią pagalbą, reikia, dėl tolesnio sveikatos priežiūros paslaugų teikimo susisiekti su nepilnamečio tėvais, globėjais, ar, jei tokios galimybės nėra, su Vaiko teisių apsaugos skyriumi.

ĮSTAIGOS/ORGANIZACIJOS, ATLIEKANČIOS STEBĖSENĄ IR RIZIKOS SVEIKATAI ĮVERTINIMĄ PLUNGĖS RAJONE:

- ✓ Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras
- ✓ Nacionalinis visuomenės sveikatos centras Telšių departamentas
- ✓ Plungės psichikos sveikatos centras
- ✓ Vaikų globos namai
- ✓ Švietimo įstaigos:
 - Gimnazijos
 - Pagrindinės mokyklos
 - Pradinės mokyklos
 - Profesinės mokyklos
- ✓ Neformaliojo švietimo įstaigos
- ✓ Plungės rajono savivaldybės asmens sveikatos priežiūros įstaigos
- ✓ Plungės rajono savivaldybės ligoninė
- ✓ Skubią psichologinę pagalbą teikiančios organizacijos:
 - Jaunimo linija
 - Vilties linija
 - Vaikų linija
- ✓ Socialinės paramos centras
- ✓ Vaiko teisių apsaugos skyrius
- ✓ Pakutuvėnai Šv. Antano Paduviečio parapija ir vienuolynas
- ✓ Klaipėdos apskrities vyriausiojo policijos komisariato, Plungės rajono policijos komisariatas

Metodikos, rekomendacijos, kita literatūra praktiniam naudojimui

Informacijos šaltiniai

- ✓ Sveikatos ugdymo bendroji programa (2012)
- ✓ Rengimo šeimai bei lytiškumo ugdymo programa (2007)
- ✓ Standards for sexuality Education in Europe (2010). WHO Regional Office for Europe and BZgA.
- ✓ WHO Regional Strategy on Sexual and Reproductive Health (2001). WHO Regional Office for Europe
- ✓ Defining sexual health, Report of a technical consultation on sexual health (2006). WHO.

Mokomoji video medžiaga

- ✓ Šeimos planavimas (pirmoji dalis)
- ✓ Šeimos planavimas (antroji dalis)
- ✓ Kas yra sveikas seksas?

(platesnė informacija, www.sveikatostinklas.lt)

2.2. Reikia sveikatos priežiūros

Jei patys negalite suteikti kvalifikuotos pagalbos būtina iš karto kviešti greitąją pagalbą: bendrasis pagalbos telefonas tel. 112, ir/ar skambinti Apsinuodijimų kontrolės ir informacijos biuro būdinčiam gydytojui - tel. 8 523 62 052 arba 8 687 53 378.

2.2.1. Ką daryti, kaip teikti pagalbą, kur kreiptis:

2.2.1.1. Jei esate sveikatos sektoriaus specialistas

- ✓ Jei reikalinga skubi pagalba sunkiais, sudėtingais ir komplikuotais atvejais, kai negalite suteikti kvalifikuotos pagalbos, asmuo vežamas į įstaigą, kurioje teikiamos specializuotos klinikinės paslaugos.
- ✓ *Ką daryti, kaip teikti pagalbą.* Atliekama paciento apžiūra siekiant įvertinti ar pacientui yra būtina skubi pagalba (iškilus grėsmei paciento gyvybei ar sveikatai), kuri yra suteikiama nedelsiant. Atliktus somatinės sveikatos būklės atstatymą, įvertinama, ar asmeniui nėra reikalinga gydytojo psichiatro konsultacija.
- ✓ *Kur kreiptis.* Esant indikacijoms pacientui siūloma tolesnė stacionari ar ambulatorinė specializuota pagalba.
- ✓ *Svarbu žinoti:* Pacientui apie jo sveikatos būklę informaciją suteikia jį gydantis gydytojas. Kitiems asmenims (pavyzdžiui, palydėjusiems asmeni) informacija teikiama tik pacientui davus rašytinį sutikimą.
- ✓ *Sveikatos problemos ir konfidencialumas.* Jei pacientas yra nepilnametis ir nėra pavojaus jo gyvybei bei būtinybės teikti skubią pagalbą, reikia, dėl tolesnio sveikatos priežiūros paslaugų teikimo susisiekti su nepilnamečio tėvais, globėjais, ar, jei tokios galimybės nėra, su Vaiko teisių apsaugos skyriumi.

2.2.1.2. Jei esate ne sveikatos specialistas

- ✓ Ką daryti, kaip teikti pagalbą. Atliekama asmens apžiūra siekiant įvertinti ar asmeniui yra būtina skubi pagalba. Esant skubios pagalbos poreikiui, iškvieskite greitąją pagalbą: bendrasis pagalbos telefonas tel. 112 (galima skambinti ir iš mobiliųjų telefonų) arba 03, "Bitė" ir "Tele2" - 033, "Omnitel"- 103). Jei būtina, suteikite asmeniui pirmąją pagalbą, kol atvyks GMP.

- ✓ *Jei asmuo yra nepilnametis ir nėra pavojaus jo gyvybei bei būtinybės teikti skubią pagalbą, reikia, dėl sveikatos priežiūros paslaugų teikimo susisiekti su nepilnamečio tėvais, globėjais, ar, jei tokios galimybės nėra, su Vaiko teisių apsaugos skyriumi.*

2.2.1.3. Kaip elgtis šeimos nariams, artimiesiems, ar kitiems aplinkiniams

- ✓ Esant skubios pagalbos poreikiui, iškvieskite greitąją pagalbą: bendrasis pagalbos telefonas tel. 112 (galima skambinti ir iš mobiliųjų telefonų) arba 03, "Bitė" ir "Tele2" - 033, "Omnitel" - 103). Jei būtina, suteikite asmeniui pirmąją pagalbą, kol atvyks GMP.
- ✓ Jei asmuo yra nepilnametis ir nėra pavojaus jo gyvybei bei būtinybės teikti skubią pagalbą ir, jei nesate nepilnamečio tėvai, ar globėjai, reikia, dėl sveikatos priežiūros paslaugų teikimo susisiekti su nepilnamečio tėvais, globėjais, ar, jei tokios galimybės nėra, su Vaiko teisių apsaugos skyriumi.

ĮSTAIGOS/ORGANIZACIJOS, TEIKIANČIOS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGAS PLUNGĖS RAJONE:

ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGOS:

- ✓ UAB „Klinika Pulsas“
- ✓ UAB „Plungės sveikatos centras“
- ✓ Klišonio komercinė firma „Inesa“
- ✓ UAB „Diaverum klinikos“
- ✓ UAB „GYDORA“
- ✓ UAB „Sg konsultacinė klinika“
- ✓ UAB „Sveikatos ir grožio klinika“
- ✓ Sirtautienės klinika
- ✓ Arūno Žiurlio klinika

STACIONARINĖ PAGALBA (LIGONINĖS):

- ✓ VšĮ Plungės rajono savivaldybės ligoninė

Informacijos šaltiniai

- ✓ Sveikatos ugdymo bendroji programa (2012)
- ✓ Standards for sexuality Education in Europe (2010). WHO Regional Office for Europe and BZgA.
- ✓ WHO Regional Strategy on Sexual and Reproductive Health (2001). WHO Regional Office for Europe.
- ✓ Defining sexual health. Report of a technical consultation on sexual health (2006). WHO.

Mokomoji video medžiaga

- ✓ *Šeimos planavimas (pirmoji dalis)*
- ✓ *Šeimos planavimas (antroji dalis)*
- ✓ *Kas yra sveikas seksas?*

(platesnė informacija, www.sveikatostinklas.lt)

2.3. Stebėsena

2.3.1. Rizikos lytinei sveikatai įvertinimą gali atlikti įvairių sričių ir sektorių specialistai: visuomenės sveikatos specialistas mokykloje, šeimos gydytojas, NVO institucijų atstovai, specialistai ginekologai (atliekant gimdos kaklelio tyrimą, skiepijant nuo ŽPV) ir kiti specialistai. Įvertinimas atliekamas interaktyvaus susitikimo/sesijos metu, pavyzdžiui, su jaunimo sveikatos reikalų koordinatoriumi VSB. Užduodami struktūruoti klausimai apie lytinės sveikatos rizikas, kurias apima šis algoritmas,

Rizikos įvertinimas atliekamas remiantis Metodinėmis rekomendacijomis/gairėmis.

2.3.2. Ką daryti, kaip teikti pagalbą, kur kreiptis:

Jei būtina skubi pagalba ir patys negalite suteikti kvalifikuotų paslaugų būtina iš karto kviešti greitąją pagalbą: bendrasis pagalbos telefonas tel. 112.

2.3.2.1. Jei esate sveikatos sektoriaus specialistas

- ✓ *Ką daryti, kaip teikti pagalbą.* Mokyklose dirbantys visuomenės sveikatos specialistai, konsultuoja mokinius lytinės sveikatos klausimais ir iškilus šeimos gydytojo ar gydytojo akušerio ginekologo paslaugų poreikiui siunčia asmenį į ASPĮ. Visuomenės sveikatos specialistas arba pats konsultuoja jauną žmogų, arba siunčia tiesiai pas Jaunimo sveikatos koordinatorių savivaldybės VSB. VS specialistai mokyklose geba įvertinti lytinės sveikatos rizikas - ar turi asmuo klausimų (sunkumų) dėl savo lytiškumo, (nesaugių) lytinių santykių, nėštumo planavimo, kontracepcijos, nėštumo nutraukimo, lytiškai plintančių infekcijų. Rizika identifikuojama pokalbio su jaunu žmogumi metu.
- ✓ *Kur kreiptis.* Esant indikacijoms pacientui siūloma tolesnė stacionari ar ambulatorinė specializuota pagalba.
- ✓ Jei jaunas žmogus yra pilnametis, lytinės sveikatos rizikas gali identifiкуoti šeimos gydytojas, gydytojas akušeris ginekologas, bet kuris švietimo, socialinio, teisėsaugos sektoriaus darbuotojas (policininkas), lytinės sveikatos klausimais dirbančio NVO darbuotojas. *Šie specialistai, identifikavę rizikas, siunčia asmenį pas Jaunimo sveikatos reikalų koordinatorių į VSB. Jaunimo sveikatos reikalų koordinatorius VSB organizuoja lytinės sveikatos paslaugas pagal šį algoritmą. Jei teikiama neskubi medicininė pagalba, Jaunimo sveikatos reikalų koordinatorius VSB suderina "žalio koridoriaus principu" vizito pas sveikatos priežiūros specialistą (šeimos gydytoją, gydytoją akušerį ginekologą ar kitą specialistą pagal poreikį) datą ir laiką.*
- ✓ Jei specialistai, remdamiesi savo profesinėmis kompetencijomis ir turimomis žiniomis apie sveikatą, identifiкуoja būklę, dėl kurios jaunam žmogui būtų reikalinga skubi medicininė pagalba, ji kviečiama nedelsiant. Patekus į sveikatos priežiūros įstaigą, sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos ASPĮ bendra tvarka.
- ✓ *Svarbu žinoti:* Pacientui apie jo sveikatos būklę informaciją suteikia jį gydantis gydytojas. Kitiems asmenims (pavyzdžiui, palydėjusiems asmenį) informacija teikiama tik pacientui davus rašytinį sutikimą.
- ✓ *Sveikatos problemos ir konfidencialumas.* Jei pacientas yra nepilnametis ir nėra pavojaus jo gyvybei bei būtinybės teikti skubią pagalbą, reikia, dėl tolesnio sveikatos priežiūros

paslaugų teikimo susisiekti su nepilnamečio tėvais, globėjais, ar, jei tokios galimybės nėra, su Vaiko teisių apsaugos skyriumi.

2.3.2.2. Jei esate ne sveikatos specialistas

- ✓ *Ką daryti, kaip teikti pagalbą.* Mokykloje dirbantys mokytojai, socialiniai pedagogai, psichologai, identifikavę lytinės sveikatos informacijos, sveikatos priežiūros paslaugų poreikį siunčia asmenį pas mokyklos VS specialistą (kuris arba pats konsultuoja jauną žmogų, arba siunčia tiesiogiai Jaunimo sveikatos reikalų koordinatoriui VSB) arba tiesiai pas Jaunimo sveikatos koordinatorių savivaldybės VSB. Visi minėti specialistai mokyklose geba įvertinti lytinės sveikatos rizikas – ar turi asmuo klausimų (sunkumų) dėl savo lytiškumo, (nesaugių) lytinių santykių, nėštumo planavimo, kontracepcijos, nėštumo nutraukimo, lytiškai plintančių infekcijų. Rizika identifikuojama pokalbio su jaunu žmogumi metu.
- ✓ Jei jaunas žmogus yra pilnametis, lytinės sveikatos rizikas gali identifikuoti šeimos gydytojas, gydytojas akušeris ginekologas, bet kuris švietimo, socialinio, teisėsaugos sektoriaus darbuotojas (policininkas), lytinės sveikatos klausimais dirbančios NVO darbuotojas. *Šie specialistai, identifikavę rizikas, siunčia asmenį pas Jaunimo sveikatos reikalų koordinatoriui VSB. Jaunimo sveikatos reikalų koordinatorius VSB organizuoja lytinės sveikatos paslaugas pagal šį algoritmą.*
- ✓ Jei specialistai, remdamiesi savo profesinėmis kompetencijomis ir turimomis žiniomis apie sveikatą, identifikuoja būklę, dėl kurios jaunam žmogui būtų reikalinga skubi medicininė pagalba, ji kviečiama nedelsiant. Patekus į sveikatos priežiūros įstaigą, sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos ASPĮ bendra tvarka.
- ✓ *Jei asmuo yra nepilnametis ir nėra pavojaus jo gyvybei bei būtinybės teikti skubią pagalbą, reikia, dėl sveikatos priežiūros paslaugų teikimo susisiekti su nepilnamečio tėvais, globėjais, ar, jei tokios galimybės nėra, su Vaiko teisių apsaugos skyriumi.*

ĮSTAIGOS/ORGANIZACIJOS, ATLIEKANČIOS STEBĖSENĄ IR RIZIKOS SVEIKATAI ĮVERTINIMĄ PLUNGĖS RAJONE:

- ✓ Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras
- ✓ Nacionalinis visuomenės sveikatos biuras Telšių departamentas
- ✓ Plungės psichikos sveikatos centras
- ✓ Vaikų globos namai
- ✓ Švietimo įstaigos:
 - Gimnazijos
 - Pagrindinės mokyklos
 - Pradinės mokyklos
 - Profesinės mokyklos
- ✓ Neformaliojo švietimo įstaigos
- ✓ Plungės rajono savivaldybės asmens sveikatos priežiūros įstaigos
- ✓ VšĮ Plungės rajono savivaldybės ligoninė
- ✓ Skubią psichologinę pagalbą teikiančios organizacijos:
 - Jaunimo linija
 - Vilties linija
 - Vaikų linija

- ✓ Socialinės paramos centras
- ✓ Vaiko teisių apsaugos skyrius
- ✓ Pakutuvėnai Šv. Antano Paduviečio parapija ir vienuolynas
- ✓ Klaipėdos apskrities vyriausiojo policijos komisariato, Plungės rajono policijos komisariatas

Metodikos, rekomendacijos, kita literatūra praktiniam naudojimui

Informacijos šaltiniai

Lytinės sveikatos stiprinimo ir prevencijos paslaugos mokyklose teikiamos remiantis Sveikatos ugdymo bendrąja programa (2012) bei Rengimo šeimai bei lytiškumo ugdymo programa (2007), Visuomenės sveikatos specialistų mokyklose teikiamų sveikatos stiprinimo paslaugų aprašu (remiantis Visuomenės sveikatos biuro nuostatais). Jaunimo informavimas ir konsultavimas vykdomas remiantis Lytinės sveikatos mokymo standartais (PSO, 2010).

- ✓ Sveikatos ugdymo bendroji programa (2012)
- ✓ Rengimo šeimai bei lytiškumo ugdymo programa (2007)
- ✓ Standards for sexuality Education in Europe (2010). WHO Regional Office for Europe and BZgA.
- ✓ WHO Regional Strategy on Sexual and Reproductive Health (2001). WHO Regional Office for Europe
- ✓ Defining sexual health, Report of a technical consultation on sexual health (2006). WHO.

Mokomoji video medžiaga

- ✓ Šeimos planavimas (pirmoji dalis)
- ✓ Šeimos planavimas (antroji dalis)
- ✓ Kas yra sveikas seksas?

(platesnė informacija, www.sveikatostinklas.lt)

2.4. Prevencija

Prevencija (pirminė prevencija, antrinė prevencija), paslaugos skirtos lytinės sveikatos rizikos veiksnių prevencijai.

Kur kreiptis skubios pagalbos atveju:

- ✓ BENDRASIS PAGALBOS TELEFONO NUMERIS - policija, gaisrinė, greitoji medicinos pagalba. **Tel.: 112**

ĮSTAIGOS/ORGANIZACIJOS, ATLIEKANČIOS PREVENCIJĄ PLUNGĖS RAJONE:

- ✓ Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras
- ✓ Plungės psichikos sveikatos centras
- ✓ Vaikų globos namai
- ✓ Švietimo įstaigos:
 - Gimnazijos
 - Pagrindinės mokyklos

- Pradinės mokyklos
- Profesinės mokyklos
- ✓ Neformaliojo švietimo įstaigos
- ✓ Plungės rajono savivaldybės asmens sveikatos priežiūros įstaigos
- ✓ VšĮ Plungės rajono savivaldybės ligoninė
- ✓ Skubią psichologinę pagalbą teikiančios organizacijos:
 - Jaunimo linija
 - Vilties linija
 - Vaikų linija
- ✓ Socialinės paramos centras
- ✓ Vaiko teisių apsaugos skyrius
- ✓ Pakutuvėnai Šv. Antano Paduviečio parapija ir vienuolynas

Metodikos, rekomendacijos, kita literatūra praktiniam naudojimui

Informacijos šaltiniai

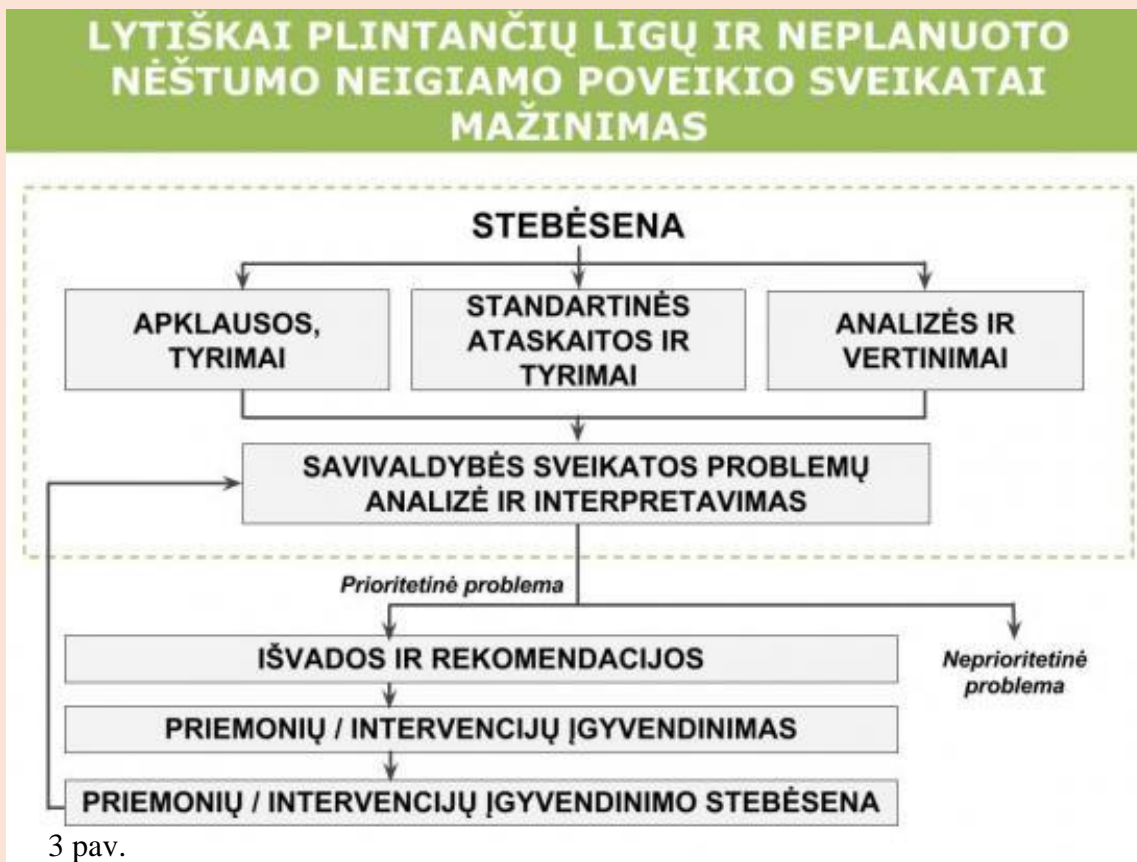
- ✓ Sveikatos ugdymo bendroji programa (2012)
- ✓ Standards for sexuality Education in Europe (2010). WHO Regional Office for Europe and BZgA.
- ✓ WHO Regional Strategy on Sexual and Reproductive Health (2001). WHO Regional Office for Europe
- ✓ Defining sexual health, Report of a technical consultation on sexual health (2006). WHO.

Mokomoji video medžiaga

- ✓ Šeimos planavimas (pirmoji dalis)
- ✓ Šeimos planavimas (antroji dalis)
- ✓ Kas yra sveikas seksas?

(platesnė informacija, www.sveikatostinklas.lt)

LYTIŠKAI PLINTANČIŲ LIGŲ IR NEPLANUOTO NĖŠTUMO NEIGIAMO POVEIKIO SVEIKATAI MAŽINIMO SISTEMINIS SPRENDIMAS

Sisteminis lytiškai plintančių ligų ir neplanuoto nėštumo neigiamo poveikio sveikatai mažinimo algoritmas aprašo sisteminį įvertinimą ir lytiškai plintančių ligų ir neplanuoto nėštumo neigiamo poveikio sveikatai prevencijos veiklų valdymą bei organizavimą populiacijos lygmeniu 14-29 metų amžiaus asmenų grupei. Aprašomos veiklos apima tiek stebėsenos, prevencijos tiek ir gydymo paslaugas. Algoritmo aprašas parengiamas atlikus situacijos analizę, kuri parengiama, remiantis Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro svetainėje pateiktomis „Savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitų rašymo metodinės rekomendacijomis“, JPSPP Modelio diegimo stadijoje ir/ar atnaujinama rengiant metinę savivaldybės visuomenės sveikatos ataskaitą.

Pagrindinės algoritmo dalys:

- ✓ **Stebėseną**, šioje dalyje pateikiama šalies mastu *standartinė periodiškai renkama statistinė informacija ir ataskaitos, periodiškai ir ne periodiškai atliekamos apklausos ir tyrimai, epidemiologinės ir paslaugų teikimo analizės bei vertinimai*.
- ✓ **Savivaldybės sveikatos problemų analizė ir interpretavimas**, šioje dalyje pateikiama savivaldybės epidemiologinės ir paslaugų teikimo analizės ir vertinimų rezultatai ir jų interpretavimas, periodiškai ir ne periodiškai atliekamų apklausų ir tyrimų rezultatai, išvados ir interpretavimas.

PAGRINDINĖS SAVIVALDYBĖS INSTITUCIJOS IR ORGANIZACIJOS

- ✓ **Plungės rajono visuomenės sveikatos biuras** – teikia naujausią informaciją apie mokslo patvirtintus sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo būdus, konsultuoja įvairiais sveikatos, išsaugojimo klausimais, organizuoja sveikatinimo renginius, mokymus, seminarus

Adresas: J. Tumo-Vaižganto g. 93-2, Plungė. Tel. 8 448 52 034, El. p. vsbiuras@plunge.lt

- ✓ **Nacionalinis visuomenės sveikatos centras Telšių departamentas** - vykdo valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę ir pagal savo kompetencijas gina vartotojų teises, užtikrina visuomenės sveikatos saugos teisės aktų reikalavimus atitinkančią aplinką, vykdo užkrečiamųjų ligų profilaktiką ir kontrolę

Adresas: Telšių g. 41, Plungė. Tel. 8 448 71 440, El. p. plunge@telsiuvs.sam.lt

- ✓ **Plungės psichikos sveikatos centras** - teikia medicininę pagalbą ūmių psichikos sutrikimų atvejais, vykdo ambulatorinę psichikos sveikatos priežiūrą, teikia pagalbą dvasinės krizės ištiktiems asmenims, grėšiant savižudybei ar po mėginimo nusižudyti, teikia psichologinę pagalbą psichikos sutrikimų turinčių asmenų šeimoms, teikia socialinę pagalbą psichikos sutrikimų turintiems asmenims bei jų šeimos nariams, dalyvauja jų reabilitacijoje ir habilitacijoje, bendradarbiauja su įvairiomis institucijomis, teikiama pirminio lygio pagalba asmenims, sergantiems priklausomybės ligomis (apdraustiems asmenims - nemokamai), vykdo prevencinę, švietėjišką veiklą bendruomenėje.

UAB „Žemaitijos medicinos centras“

Adresas: J. Tumo-Vaižganto g. 112, Plungė, Tel. 8 448 71 597, El. p. info@psc.lt

- ✓ **Plungės rajono savivaldybės asmens sveikatos priežiūros įstaigos** - teikia aukščiausios kokybės medicines paslaugas bei atlieka profilaktinį asmens sveikatos priežiūros darbą bei reabilitaciją.

- **VšĮ Plungės rajono greitoji medicinos pagalba**

Adresas: J. Tumo-Vaižganto g. 91, Plungė, Tel. 8 448 71 606, El. p. plungesgmp@gmail.com

- **UAB „Klinika Pulsas“**

Adresas: Vytauto g. 3, Plungė, Tel. 8 448 71 886, El. p. tom7zam@hotmail.com

- **UAB „Plungės sveikatos centras“**

Adresas: J. Tumo-Vaižganto g. 112, Plungė, Tel./faks. 8 448 71 597, El. p. info@psc.lt

- **A. Klišonio komercinė firma „Inesa“**

Adresas: J. Tumo-Vaižganto g. 114, Plungė, Tel./faks. 8 448 72 194, El. p. vinesa@takas.lt

- **UAB „Diaverum klinikos“**

Adresas: Telšių g. 13, Plungė, Tel./faks. 8 448 71 312, El. p. vaida.slipkuviene@diaverum.com

- **UAB „GYDORA“**

Adresas: Mačernio g. 13-1, Plungė, Tel./ faks. 8 448 50 637, El. p. rdoviltis@gmail.com

- **UAB „Sg konsultacinė klinika“**

Adresas: Telšių g. 13, Plungė, Tel. 8 448 55 220, faks. 8 448 55 098, El. p. konsultacineklinika@sgklinika.com

- **UAB „Sveikatos ir grožio klinika“**

Adresas: Telšių g. 13, Plungė, Tel.8 448 55 220, El. p. info@sgklinika.lt

➤ A. Sirtautienės klinika

Adresas: Telšių g. 13, Plungė, Tel. 8 448 55 220, El. p. astasirtautiene@yahoo.com

➤ Arūno Žiurlio klinika

Adresas: J. Tumo-Vaižganto g. 114, Plungė, Tel. 8 612 86 866, El. p. arunas@roventa.lt

✓ VšĮ Plungės rajono savivaldybės ligoninė - teikia diagnostikos, gydymo, reabilitacijos, slaugos ir palaikomojo gydymo paslaugas, pagrįstas mokslu:

➤ VšĮ Plungės rajono savivaldybės ligoninė

Adresas: J. Tumo-Vaižganto g. 89, Plungė, Tel. 8 448 73 260, El. p. sekretore@plungesligonine.lt

✓ Švietimo įstaigos (gimnazijos, pagrindinės mokyklos, viešosios bendrojo ugdymo mokyklos, profesinės mokyklos) – rengia mokinių gyvenimui šiuolaikinėje visuomenėje, teikia kokybišką pagrindinį, vidurinį, profesinį išsilavinimą, racionaliai panaudojant turimus žmogiškuosius ir materialinius išteklius:

➤ Plungės „Saulės“ gimnazija

Adresas: Birutės g. 25 b, Plungė, Tel. 8 448 71 582 , El. p. plusaugim@gmail.com

➤ Plungės r. Platelių gimnazija

Adresas: Mokyklos g. 3, Platelių mstl., Plungės r., Tel./faks. 8 448 49 126, El. p. mokykla@plateliai.plunge.lm.lt ir plateliug@plunge.lt

➤ Plungės r. Kulių gimnazija

Adresas: Aušros g. 24, Kulių mstl. Plungės r., Tel./faks. 8 448 45 221, El. p. kuliuvm@plunge.lt

➤ Plungės r. Alsėdžių gimnazija

Adresas: Draugystės g. 6 b, Alsėdžių mstl. Plungės r., Tel. 8 448 48 117, El. p. alsedziuvm@plunge.lt

➤ Žemaičių Kalvarijos Motiejaus Valančiaus gimnazija

Adresas: Gluosnių al. 1, Žemaičių Kalvarijos mstl. Plungės r., Tel./faks. 8 448 77 001, El. p. zemkalvarijosvm@plunge.lt ir mokykla@zemkalvarija.w3.lt

➤ Plungės Senamiesčio mokykla

Adresas: Minijos g.5, Plungė, Tel. 8 448 71 696, El. p. senamiesciovm@plunge.lt

➤ Plungės „Ryto“ pagrindinė mokykla

Adresas: J. Tumo-Vaižganto g. 98, Plungė, Tel. 8 448 71 722, El. p. rastine@ryto.plunge.lm.lt

➤ Plungės akademiko Adolfo Jucio pagrindinė mokykla

Adresas: A. Vaišvilos g. 32, Plungė, Tel. 8 448 71 735, El. p. a.juciopm@gmail.com

➤ Plungės „Babrungo“ pagrindinė mokykla

Adresas: Dariaus ir Girėno g. 38 E, Plungė, Tel./faks. 8 448 71 738, El. p. babrunas_mokykla@yahoo.com

- Kantaučių pagrindinė mokykla
Adresas: Kantaučių k. Žlibinų sen. Plungės r., Tel./faks. 8 448 45 421, El. p. kantauciumokykla@gmail.com
- Plungės Nausodžio pagrindinė mokykla
Adresas: Kulių g. 76, Varkalių k. Nausodžio sen., Plungės r., Tel. 8 687 34 936, El. p. nausodziopm@plunge.lt
- Stalgėnų pagrindinė mokykla
Adresas: Mokyklos g. 1, Stalgėnų k., Stalgėnų sen., Plungės r., Tel. 8 448 45 791, El. p. stalgenupm@plunge.lt
- Stanelių pagrindinė mokykla
Adresas: Staneliai, Paukštakių sen., Plungės r., Tel. 8 448 46 438, El. p. staneliai_mokykla@yahoo.com
- Šateikių pagrindinė mokykla
Adresas: Šateikių k. Šateikių sen. Plungės r., Tel./faks. 8 448 48 514, El. p. sateikiai@gmail.com
- Žlibinų Igno Končiaus pagrindinė mokykla
Adresas: Žlibinai, Žlibinų sen. Plungės r., Tel. 8 448 47 637, El. p. zlibinai@gmail.com
- Plungės specialiojo ugdymo centras
Adresas: Mendeno g. 4, Plungė, Tel. 8 448 71 728, El. p. specmokykla@plunge.lt
- Plungės vyskupo Motiejaus Valančiaus pradinė mokykla
Adresas: A. Vaišvilos g. 33 a, Plungė, Tel. 8 448 72 522, El. p. valanciauspm@gmail.com
- Plungės technologijų ir verslo mokykla
Adresas: Mendeno g. 7, Plungė, Tel./faks. 8 448 71 632, El. p. sekretore@plungestvm.lt

✓ **Neformaliojo vaiku švietimo įstaigos** - kryptinga veikla, kuria, plėtojant jauno žmogaus asmenines, socialines ir edukacines kompetencijas, siekiama ugdyti sąmoningą asmenybę, sugebančią atsakingai ir kūrybingai spręsti savo problemas ir aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime:

- Plungės Mykolo Oginskio meno mokykla.
Adresas: Laisvės g. 69, Plungė, Tel. 8 448 72 476, El. p. menomok@gmail.com.
- Platelių meno mokykla- moko choreografijos, dailės, muzikos.
Adresas: Mokyklos g. 3, Platelių mstl., Platelių sen., Plungės r., Tel. 8 448 49 100, El. p. plateliumm@plunge.lt
- Plungės sporto ir rekreacijos centras
Adresas: A. Vaišvilos g. 32, Plungė. Tel./ Faks. 8 448 72 488, El. p. sportorc@plunge.lt

✓ Jaunimo centras:

- Atviras jaunimo centras- įstaigos tikslas - tenkinti viešuosius interesus, vykdant švietimo, kultūrinę, socialinės pagalbos teikimo, jaunimo socializacijos ir integracijos į visuomenę, taip pat kitokią visuomenei naudingą veiklą.

Adresas: A. Vaišvilos g. 32, Plungė, Tel. 8 623 73 950, El. p. jaunimas@plunge.lt

- Nevyriausybinių visuomeninių organizacijų „Krantas“ - skatinti pozityvias visuomenės iniciatyvas, visuomenės savitarpio supratimą ir bendradarbiavimą, asmens visuomenei ir valstybei naudingą ir konstruktyvią veiklą, jaunimo užimtumą, bendradarbiavimą su užsienio organizacijomis.

Adresas: Gandingos g. 10 - 11, Plungė. Tel. 8 623 73 950, El. p. nvokrantas@gmail.com

- Jaunimo klubas „Siekis“- organizacijos tikslas: pajvairinti Plungiškių gyvenimo rutiną. Skatinti palaikyti blaivų protą, bei aktyviai dalyvauti socialinėje bei visuomeninėje veikloje.

Adresas: Senamiesčio a. 3, Plungė Tel. 8 609 56 192 arba 8 623 60 118, El. p. jksiekis@gmail.com.

- ✓ Vaikų globos namai – užtikrina globojamam (rūpinamam) ir laikinai globos namuose apgyvendinamam vaikui globos (rūpybos), ugdymo (mokymo, lavinimo ir auklėjimo), socialines paslaugas, sudaryti kitas jam tinkamas sąlygas ir palaikyti aplinką, kurioje jis galėtų saugiai augti, vystytis ir tobulėti bei pasiruoštų savarankiškam gyvenimui visuomenėje:

- Plungės vaikų globos namai

Adresas: V. Mačernio g. 31, Plungė. Tel. 8 448 51 262, El. p. plunge.vaikai@gamil.com

- ✓ Vaikų teisių apsaugos tarnyba – siekia užtikrinti bendros vaiko teisių apsaugos sistemos funkcionavimą ir vaiko teisių apsaugos priemonių įgyvendinimą, siekiant užtikrinti kiekvieno vaiko teisę į šeimą ir jo geriausias interesus.

Adresas: Vytauto g. 12, Plungė. Tel. 8 448 71 608, El. p. vaikai@plunge.lt

- ✓ Klaipėdos apskrities vyriausiojo policijos komisariato, Plungės rajono policijos komisariatas - tai įstaiga, įsipareigojusi formuoti mieste saugią aplinką, saugoti ir gerbti asmens teises ir laisves, kartu su valstybinėmis institucijomis ir visuomeninėmis organizacijomis įgyvendinant veiksmingą nusikaltimų kontrolės ir prevencijos politiką, bendradarbiaujant ir atsiskaitant bendruomenei bei valdžios ir valdymo institucijoms, efektyviai ir racionaliai panaudoti turimus žmogiškuosius, finansinius bei materialinius išteklius.

Adresas: Vytauto g. 1, Plungė. Tel. 8 448 70 192, El. p. plungesrpk.bud@policija.lt

- ✓ Šiaulių teritorinė ligonių kasa - statistinių duomenų pateikimas situacijos analizei

Adresas: J. Tumo-Vaižganto g. 2, Plungė. Tel. 8 700 88 888.

- ✓ Plungės teritorinė darbo birža (Jaunimo darbo centras) – padeda jaunimui integruotis į darbo rinką, ugdyti gebėjimus, reikalingus konkuruoti darbo rinkoje ir motyvuoti mokymuisi

visą gyvenimą

Adresas: A. Jucio g. 9, Plungė. Tel. 8 618 83 010, El. p. alma.murasoviene@ldb.lt

- ✓ **Plungės pedagoginė psichologinė tarnyba** – pagalba mokiniui, mokytojui ir mokyklai. Tarnybos specialistai siekia didinti specialiųjų poreikių, psichologinių, asmenybės ir ugdymosi problemų turinčių asmenų ugdymosi veiksmingumą, psichologinį atsparumą teikiant reikalingą informacinę, ekspertinę ir konsultacinę pagalbą mokykloms ir mokytojams.

Adresas: Vytauto g. 7-9, Plungė. Tel. 8 684 71 201 El. p. ppt@plunge.lt

- ✓ **Pakutuvėnai - Šv. Antano Paduviečio parapija ir vienuolynas** – krikščionių maldos namai, teikiantys savitarpio pagalbos paslaugas: *anoniminių alkoholikų ir anoniminių narkomanų grupės* (draugijų nariai susirinkimuose ir vienas su kitu dalijasi savo sveikimo nuo alkoholio/ narkotikų patirtimi, stiprybe ir viltimi).

Adresas: Pakutuvėnų km. Šateikių seniūnija. Tel. 8 698 35 096.

- ✓ **Skubią psichologinę pagalbą teikiančios organizacijos:**

- **Jaunimo linija** – pagalbos tarnyba, padedanti jauniems žmonėms išgyventi krizę, galvojantiems apie savižudybę, susiduriantiems su kitais gyvenimo sunkumais. Tel. 8 800 28888, El. p. info@jaunimolinija.lt
- **Vilties linija** – pagalbos tarnyba suaugusiems, teikianti skubią anoniminę psichologinę pagalbą asmenims nuo 30 m, Tel. 116 123, El. p. info@kpsc.lt
- **Vaikų linija** – tai pagalbos tarnyba vaikams ir paaugliams, teikianti nemokamą ir anonimišką pagalbą telefonu bei internetu., Tel. 116111, El. p. klaipeda@vaikulinija.lt

Metodikos, rekomendacijos, kita literatūra praktiniam naudojimui

Metodinė medžiaga

- Savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitų rašymo metodinės rekomendacijos

(platesnė informacija, www.sveikatostinklas.lt)

**DETALESNĮ ALGORITMŲ, METODINĖS MEDŽIAGOS, LITERATŪROS, KONTAKTŲ
IR KITOS SVARBIOS MEDŽIAGOS PATEIKIMĄ GALITE RASTI TINKLAPYJE
WWW.SVEIKATOSTINKLAS.LT, SKILTYJE „SPECIALISTAMS“**

Daugiau informacijos apie projektą galite gauti kreipiantis:

Vitalija Diburienė, Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų koordinatore

Mob. tel: +370 673 34028

El. p. jpsppplunge@gmail.com